Eliade, Mircea – Memorii jurnale, Editura
Humanitas, Bucuresti 1991

Tema: Legatura dintre literatura, stiinta si filozofie

Mircea Eliade, scriitor de marca al literaturii romane, filozof si erudit isi propune sa raspunda cu ajutorul Memoriilor asupra felului cum poate impaca el literatura cu stiinta si filozofia.

Concepute ca o biografie spirituala, acestea sintetizeaza cautarile si implinirile generatiei din care facea parte. Memoriile lui Eliade ne ofera in acelasi timp un urias material documentar despre viata si creatia unor scriitori, oameni de stiinta si arta cu care acesta a colaborat de-a lungul vietii sale furtunoase.

Prezentate intr-o forma fluenta, fiecare pagina, fiecare fraza necesita anumite asociatii. Autorul povesteste propria sa viata, prezentand niste personaje vii si punand in practica autenticitatea teoretizata de el cu multi ani in urma.

Aceste Memorii sunt scrise cu un rafinat spirit de observatie, sunt incarcate de exotism, el intuind ca romanii dupa ce au beneficiat de cea mai libera si mai fertila perioada de evolutie spirituala in anii interbelici, nu vor mai avea aceasta libertate mult timp de atunci incolo.

Propriile sale opere atat cele de fictiune, cat si cele stiintifice, nu sunt punctuate in Memorii prin adevarata lor stralucire, doar din cand in cand autorul reproduce cate un elogiu general asupra acestora.

Ducand o lupta neincetata cu timpul, isi doreste permanent sa iasa din timp, reusind cu ajutorul miturilor, simbolurilor si al riturilor. Scrisul constituia pentru Eliade o permanenta daruire, o maxima tensiune, o ardere mistuitoare.

Studiile si cercetarile facute de acesta ar putea fi considerate stiintifice, dar autorul le considera mai degraba filozofice. Studiind istoria stiintelor, el a fost interesat de valorile metafizice prezente in aceste tehnici traditionale si nu de eventualele descoperiri stiintifice. De asemenea, la o lucrare etnografica sau folcorica interesul era marcat de documente spirituale si de carti publcate de etnologi, folcloristi sau sociologi.

De-a lungul vietii a fost ingrozit de diletantism si de improvizatie, de stiinta dupa ureche si pentru a nu cadea in capcana acestora a trebuit sa arate toate faptele exact asa cum s-au intamplat si totul trebuia datat foarte exact.

La inceputul vietii literatura pe care o facea era realista si fantastica. In timp a observat ca este foarte dificil sa poata exista atat literatura, cat si stiinta (in operele sale), dar de asemenea si-a dat seama ca aceste doua activitati ii sunt necesare datorita integritatii spirituale si echilibrului sau interior.

Reusind in mod miraculos sa scrie atat literatura cat si opere stintifice, el si-a dat seama ca dintr-un anumit punct de vedere aceste scrieri se completeaza reciproc. Astfel, activitatea teoretica nu poate influenta constient si voluntar activitatea literara, iar actul liber de creatie literara poate, dimpotriva, revela anumite intelesuri teoretice.

In toate scrierile sale, Mircea Eliade demonstreaza ca scrie literatura pentru placerea de a inventa, de a visa, de a gandi si o face pentru a scrie liber. Inca din timpul Universitatii a fost obsedat de timp si de istorie; cu toate aceste, cu o adanca modestie, el spune ca: „De foarte multi ani ma consider un scriitor roman postum, viu n-a ramas decat autorul cartilor care apar in limbi straine”.